

VEOKs formand Kaare Rübner Jørgensen orienterer

Indhold

1. Rio +20
2. David Cameron udfordrer Vatikanet
3. Microsoft udfordrer Vatikanet
4. Kirkelige reaktioner
5. Når en teenagegraviditet bliver en dødsdom
6. Nogle betragtninger

1. Rio +20

FN-topmødet i Rio de Janeiro den 20.-22. juni var en opfølgning af den kuldsejlede klimakonference i København for tre år siden. At de klimaforandringer, vi allerede har oplevet og kan forudse vil ske i fremtiden, også er menneskeskabte, er vist alle forskere i dag enige om. Så kan man altid diskutere, hvor meget der skyldes mennesker, og hvor meget forhold vi ikke har indflydelse på. Men en kendsgerning er, at jo flere mennesker vi er her på kloden, desto mere forbruger vi af jordens ressourcer, desto mere ødelægger vi af dens natur, og desto mere forurener vi. Når man vil tale om klimaforandringer og bæredygtige samfund, kommer man derfor ikke uden om også at tale om, hvordan man begrænser denne befolkningstilvækst. Det var Vatikanet ganske klar over, så derfor sendte det en talstærk delegation til Rio-topmødet for at forhindre, at der blev truffet nogen beslutning om kvinders ret til "reproduktive serviceydelser", dvs. til prævention og abort. Paven selv mener ikke, at en øget befolkningstilvækst er et problem, vi i den rige verden skal blot lære at spare, så u-landenes befolkninger får en større andel af jordens ressourcer!

Omvendt arbejdede flere lande, heriblandt Holland, Storbritannien og de nordiske lande, for at der blev vedtaget en beslutning om kvinders adgang til disse ydelser. De blev støttet af repræsentanter fra 105 af verdens førende naturvidenskabelige akademier, The Global Leaders' Council for Reproductive Health under ledelse af Irlands tidligere præsident Mary Robinson (selv katolik), den USA-baserede organisation Catholics for Choice og The International Planned Parenthood Federation.

Som bekendt lykkedes Vatikanets lobbyarbejde. Lande som Nicaragua, Honduras, Costa Rica, Den dominikanske Republik, Chile, Rusland, Syrien og Egypten m.fl. fik fjernet afsnittet om "adgang til reproduktive serviceydelser" fra mødets slutdokument. Så det eneste, der kom ud af mødet, var, at forskellige velgørhedsorganisationer og regeringer lovede at ville donere 3.1 mia kroner til en bæredygtig udvikling. Det er jo meget godt, men det løser ikke verdens klimaproblemer (The Tablet 30. juni 2012)

2. David Cameron udfordrer Vatikanet

Kort tid efter Rio-mødet blev der afholdt et topmøde om familieplanlægning i London, arrangeret af Bill and Melinda Gates Foundation i samarbejde med den britiske regering og FN's Befolkningsskudfond. 250 repræsentanter fra hele verden, heriblandt Tanzanias præsident, Burkina Fasos præsidentfrue og Bangladesh's sundhedsminister deltog i mødet, der opfordrede vestlige regeringer til at yde

4 mia US \$ (lidt over 24 mia kroner) til prævention i den fattigste del af verden. Og hvor vor egen statsminister efter Rio-mødet havde talt om Vatikanets kup, gik den engelske premierminister David Cameron på London-mødet direkte i flæsket på Vatikanet. Bagefter spurgte en journalist ham om, hvordan man kunne få Vatikanet til at opgive sin modstand mod prævention. Hans svar lød: ”Ved vore argumenters styrke. Jeg tror, at den kan overvinde kulturelle og andre argumenter for ikke at gøre noget. Hvis vi bruger, hvad vi har af beviser som argumenter, er de så stærke, at ingen kan stå imod dem.”

”Vi taler ikke om tvungen abort eller om en eller anden slags vestlig befolkningskontrol. Vi fortæller ikke folk, hvad de skal gøre. Familiestørrelserne må blive mindre - ikke blot fordi vi siger det, men fordi kvinderne selv ønsker det. Jeg siger ikke, hvor mange børn kvinder skal have. Det gør de derimod, som påtvinger dem deres værdier, som blander sig i deres liv.”

”Kvinder skal have ret til selv at bestemme frit, om, hvornår og hvor mange børn de ønsker. Det er absolut fundamentalt, hvis man vil takle fattigdommen i verden.”

Den britiske regering vil herefter hæve sit årlige bidrag til familieplanlægningsprogrammer i ulandene fra det nuværende 90 mill. til 180 mill. pund, lovede Cameron (fra 852 mill. til 1.7 mia. kroner).

3. Microsoft udfordrer Vatikanet

Melinda Gates er mor til tre og gift med Bill Gates, grundlæggeren af Microsoft. Hun er formand for Bill and Melinda Gates Foundation, der er en af verdens største private velgørenhedsorganisationer. På mødet annoncerede hun, at Fondet vil igangsætte et omfattende program, som vil gøre prævention tilgængelig for 120 millioner kvinder i verdens fattigste lande i år 2020. Det vil ske ved at anvende 650 mill. \$ (3.4 mia kr.) over de næste otte år.

“Jeg er praktiserende katolik, men kvinder må have adgang til prævention. Det er alt afgørende for at løfte dem ud af fattigdom”, sagde hun på mødet, hvor hun lovede at ville vie resten af sit liv på denne opgave. Nogen nem beslutning at træde op mod kirkens ledelse havde det ikke været, erkendte hun. ”Som katolsk tror jeg på den religion, der har så meget godt i sig og så gode moralske regler. Dem tror jeg på. Men jeg må også tænke på, hvorledes vi undgår, at kvinder dør, hvordan vi forhindrer børn i at dø. Dette er vigtigere end at diskutere, hvilke præventionsmetoder der kan accepteres.”

”Kirken består af dets medlemmer og en af de ting, dette program kan føre til, er at få kvinder til at tale om deres behov. I mit land mener 82% af katolikkerne, at prævention er moralsk acceptabelt. Så lad nu kvinderne i Afrika bestemme. Valget er op til dem,” sagde hun i sin tale.

I et interview med avisen “The Guardian” fortalte hun bagefter, at da hun og hendes mand oprettede deres fond for atten år siden, var det med tanke på familieplanlægning. ”Men vi ændrede vor målsætning til vaccine af børn for at nedbringe børnedødeligheden. Nu hvor det problem næsten er løst, kan vi fokusere på det oprindelige formål. I dag er der 200 millioner kvinder, der ønsker at bruge prævention, og nægter vi dem det, hjælper vi dem ikke.” Hun oplyste også, at det var mødet med kvinder under sine rejser i Afrika og Asien, der fik hende til at sætte prævention på agendaen igen. ”Gang på gang fortalte kvinder mig, at de ville ønske, at de ikke fik børn så hyppigt. Det er universelt, at kvinder ønsker, at deres børn får mad og en uddannelse. I dag ved kvinder, at den eneste måde, de kan opnå det, er at få færre børn. Vores program vil gøre det muligt.” (Kilde: The Guardian 11. juli 2012)

4. Kirkelige reaktioner

Sådanne udfordringer til kirkens traditionelle lære har selvfølgelig ikke fået lov til at stå uimodsagt. Selve mødet i London blev boykottet af katolske hjælpeorganisationer. Det ville være bedre at bruge de mange penge på at uddanne kvinderne, så de kunne anvende den naturlige familieplanlægning, godkendt af kirken, mente de ifølge The Tablet 14. juli 2012.

Ugen efter skrev magasinet i en leder: ”Abort er ikke en del af familieplanlægning. De siger, at prævention forhindrer abort og dyrker dog samtidig en ideologi ”af seksuelle og reproduktive sundhedsrettigheder”, som inkluderer abort, når det ønskes. Hvis de holdt op med at trykke på den knap, ville langt flere mennesker støtte dem.” (The Tablet 21. juni 2012).

I samme nummer kunne man læse, at de italienske biskoppers dagblad ”Avvenire” den 12. juli bragte en skarp kritik af Londonmødet og beskyldte premierminister Cameron og Melinda Gates for ”at sprede vestlig nihilisme til mere værdi-baserede ikke-vestlige lande.”

Også Vatikanets dagblad ”L’Osservatore Romano” har angrebet ægteparret Gates. I en ledende artikel på forsiden den 28. juli 2012 hed det, at Melinda Gates var ”på vildspor og spredte forvirring med sin misinformation.” Avisen gjorde opmærksom på, at kirken anerkender de naturlige metoder, som baserer sig på at læse kroppens signaler. Det var en henvisning til Billings metode, som artiklens forfatter betragtede som 98% sikker. Metoden var desuden nem at anvende og gratis, hvilket ”gør den upopulær i den farmaceutiske industri, som tjener styrtende på at uddele kemisk prævention. Og denne indtjening vil blive garanteret gennem Mrs. Gates’ filantropiske handlinger.” (Vatican Insider 28. juli og Catholic Herald 1. august 2012)

5. "Når en teenagegraviditet bliver en dødsdom"

Dette var overskriften på en tankevækkende artikel i den engelske avis "The Independent" den 24. juni. Her kunne man læse, at mere end 350.000 unge kvinder dør hvert år, fordi de er blevet gravide. Det er én hvert andet minut.

Avisens journalist havde været i Uganda og kunne fortælle kvindernes historie. Kyaslimire var en af dem. Hun er 19 år og fortæller, at hun uventet blev gravid som 17-årig, at hendes ven forlod hende, da hun fortalte ham, at hun var gravid, og at hun kort efter blev klar over, at hun var HIV-smittet. Udelukket af sit lokale samfund forlod hun skolen for at tage sig af sit barn og opgav derved sin drøm om at blive lærer. Nu sælger hun grøntsager på markedet for at forsøge sig selv og sin 11-måneders gamle søn.

Kyaslimire har været heldig, for en uønsket graviditet er den største dræber af teenagepiger i Afrika. Piger i alderen 15-19 har dobbelt så stor en risiko for at dø som følge af graviditetskomplikationer end kvinder i tyverne. Børn født af mødre under 18 har 60% større dødsrisiko inden for det første år end børn, født af mødre der er 19 eller ældre.

Kyaslimire lever i et distrikt, hvor halvdelen af alle teenagepiger har børn, i et land hvor en fjerdedel af alle teenagere er mødre, og hvor 10% af alle kvinder, der føder, er under 15 år. Derfor har Uganda den højeste fødselsrate i verden (3.3% pr. år). Men er der håb forude, for hun og tusindvis af andre unge kvinder vil få indsprøjtet et implant i armen, som vil beskytte dem mod uønsket graviditet i de næste tre år. Og så vil hun ikke længere være blandt de 215 millioner kvinder i verden, som ikke har adgang til prævention, og som "står for" 82% af de 75 millioner uønskede graviditeter, der globalt finder sted hvert år. Adgang til prævention vil, skønnes det, kunne reducere antallet af graviditetsdødsfald med en trediedel.

Babatunde Osotimehin, chef for FN's familieplanlægningsfond i Uganda, siger: "I de fleste afrikanske lande er 60-70% af befolkningen under 30. Derfor er familieplanlægning af afgørende betydning. Den giver unge mennesker mulighed for selv at bestemme, hvilket liv de vil leve, den giver kvinderne mulighed for selv at bestemme, hvor mange børn de vil have, og den giver dem mulighed for at beskytte sig mod infektionssygdomme."

6. Nogle betragtninger

Det billede, "The Independent" gav af forholdene i Uganda, er kendt fra andre ulande. Min kusine, der i ti år arbejdede i en nødhjælpsorganisation i Tanzania, kan fortælle nøjagtig det samme: pigerne dropper ud af organisationens skoler, når de bliver gravide. Og selv har jeg ofte i Mellemamerika set teenagemødre med to eller tre småbørn stå og tigge på det lokale marked. Men dem ser paven jo ikke, når han kommer på officielt besøg. Derfor skal vi også være glade for, at der er rige kvinder her i vesten, der vil gøre noget og tør udfordre Vatikanet. Som Melinda Gates.

Om vor biskop og Jan Sjursen så de mange gravide teenagermødre under deres forårsbesøg i Uganda, ved jeg ikke. I Jan Langes artikel herom i Katolsk Orientering er der ikke et eneste ord om dette problem (Katolsk Orientering nr. 5, 9. marts 2012).

Omkring 1970 kom det frem, at Vatikanet havde aktier i medicinfirmaer, som producerede p-piller. Det var jo ikke så heldigt, når man lige havde fordømt dem, så derfor skyndte man sig at sælge alle sine aktier i disse firmaer. Nu kan man så spekulere på, at Vatikanet vil udskifte alle sine computere og gå over til Apple, for så længe man anvender Microsofts produkter, vil man være med til om end indirekte at finansiere Gatesfondens præventionsprogrammer!

Og så til sidst lige dette: når præster og andre siger, at kirken anerkender brugen af Billings metode er det lidt af en tilsnigelse. For det gør den ikke uden forbehold. I den katolske katekismus hedder det nemlig:

”Af legitime grunde kan ægtefællerne ønske at adskille forplantningen af deres børn ved visse afstande. Det er deres ansvar at efterprøve, at deres ønske ikke kommer af egoisme, men er i overensstemmelse med den rette generositet i et ansvarligt forældreskab.” (§ 2368)

Trods det jammerligt dårlige dansk er meningen vist klar nok: der er ikke tale om en carte blanche. Der skal ”legitime” grunde til. Hvad de er, gives der dog ingen oplysning om, bortset fra at ønsket ikke må komme af egoisme. Men hvad er egoisme i denne forbindelse? Heller ikke det får vi at vide. At metoden skulle være 98% sikker, er også lidt af en tilsnigelse, for det kræver en helt regelmæssig menstruation. Og hvor mange kvinder kan siges at have haft det i hele deres fertile liv, dvs. fra tretten-fjortenårs alderen til engang i fyrrerne?

Selv har jeg aldrig forstået kirkens argumentation, for uanset om man bruger prævention eller Billings metode, er det udtryk for den samme intention: undgå at et samleje skal føre til en graviditet. At kirken har fordømt denne intention i mere end 1900 år, synes man at have glemt. Er den ene metode kunstig, den anden naturlig, hvad så? Hvis den kunstlige metode er mere effektiv, når det drejer sig om at reducere fattigdommen i verden, forhindre udbredelsen af AIDS, nedbringe antallet af graviditetsdødsfald og spædbørnsdødeligheden, vil det ikke kun være forkert, men også uetisk og inhumant ikke at anvende den.